

מסורת הש"ס

(א) מ"א יעשה לרבו
ולא יספה תרי יעשה
לרבו, (ב) נכנסת יט.
(ג) וסמכות ח:א.
(ד) וסמכות ח:א.
(ה) כ"ב ק: ימות מ"א.
(ו) נכנסת ו' (ז) נ"ל
רמב"א.

תורה אור השלם

1. ישא י' פני א"ל
ויהי לך שלום:
במדרש כו
2. ויברך י' וישמך:
במדרש כו

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לנזכר
מנצרך לרעה לא
מצטרף אם שמה י':

מוסף רש"י

עשרה כוסות. להנחות
ל' כפיהם דכתיב (משל
ל' חס שבר לנזכר יין
למר נסח (בכזכות ח:א).
שחמך פורץ גדר.
נדרות של אחים. לעשות
לו דרך. ק"ל מיתו
לדבריו או לרבותי (בכזכות
ו: וכתיב סנהדרין כ: א').
סוף גר שיהא אחים
לפנות לו דרך ולחלוקת
של. דלמחרת כ"ב (על):
דרך המלך אין לה שיעור
(ב"ק ס: ו' א' יתן
ושמך). ובמדרש נדרות
המלך נפקא ב' מקרא.
ונראה נעני למדכח
לכלמי רוס לנזכר מחלוק
קדוש נגלה מל אחר.
מדרשין נמי ויהי הנזכר
מחלוק (רש"י ב"ב כ"א).

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

עין משפט
גזר מצוה

א (מ"י) פ"ג מהל' אכל
ה"ל ח:
ב (מ"י) פ"ה מהל' מלס
ה"ל ג:

רבינו הגאון

השוה (שחי) כוסות דמו
בראשו, ואם ראה פני
השוקל (אוישן) או יצא לבית
הכסא אינו חושש. עשרה
(זוגות) כוסות אין בהן
משום זוגות מרתקניהו
בכזכות האכל. וישמך
שהוא סוף ג' חביות. ויחנך
שהוא סוף חמשה. שלום
שהוא חבית שביעית. הני
כלהו לא מצטרפי לרעה.
כלומר כוס הג' אינו
מצטרף עם הדי', ולא
הדי' עם הדי' ולא הדי'
עם החי'. ובה בר לואי
דאיתוק משום דאיתובי
לרבא בפירקא. אמר יוסף
שידא. אחר קטלינן. בין
בשונג בין במידור. ארבעה
במידור מוקינן.

(א) נראה דהיה לרעה נרמא
לחת כנמלה דלא יתן לו
יולא לית הכסף אתי חסם
משום זוגות ור'.

מלוא כנפשי נפשה היא. ואין מנצטרפין זה לזה: אמאי נמלך הוא. ואין מנצטרפין לזוגות: הכי קאמר לא יאכל פרי יעשה לרבו פסח אסור. או אם שמה לא שמש: דילמא חליש. מחמת תשמיש אידי דכזכות קלי מיתרע: שלא ראה פני השוק. בין כוס לכוס: ולא אמר. דמרעי ליה זוגות אלא לנאח לדרך אחר הזוגות אכל לעמוד בכיתו לית לן זה: מני כשורי. כשזותה כוס זה מסתכל בקורה זו וכשהוא שותה שני מסתכל בשאלה ולפי חשבון הקורות מזדקר כזוגות: כי כוס שני חד כסא מנקטא פרי כפי. דהוי לכו תלמא: אדם חשוב שאני.

עשרה אין בהם משום זוגות. וילית ליה לרעה דלמחר לעיל כוס של כרעה אין מנצטרף לרעה דכזכות עשרה כוסות איכא כרעה המון: ומלכא לא פקרי מויק. והא דתניא לא יאכל פרי היינו משום כספים ורש"י פירש דפעמים מויק: (שיך לקמן דף ק"א ע"ב): דא"י מאן דפגע באיתתא ב'י. והא דלמחר נמי שחמו נכנסת דף כ' ר' יוחנן הוה קאלי וימיב אשערי טבילת י' היכי דילן זרעא כוזמיה הכא דפגע צעת שעולה מן המים ור' יוחנן אשערי טבילת ימיב אי נמי התם ימיב כהא פגע אי נמי רבי יוחנן היה אומר שופך בזה על גבי:

נפחא

ליה שמעיה חד כסא חד כסא מנקיט ליה תרי כסי בתרי ידיה ידאם חשוב שאני אמר עולא עשרה כוסות אין בהם משום זוגות עולא לטעמיה דאמר עולא ואמרי לה במתניתא תנא ^אעשרה כוסות תיקנו חכמים בבית האבל ואי ס"ד עשרה כוסות יש בהן משום זוגות היכי קיימי רבנן ותקנו מילתא דאתי לירי סכנה אבל תמניא יש בהן משום זוגות רב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי תריוהי וישלום לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף אלא מצטרף לרעה לא מצטרף ואודא רבא לטעמיה דרבא אפקניהו לרבנן בארבעה כוסות אע"ג דאיתוק רבא בר ליואי לא חש לה למילתא דאמר ההוא משום דאיתובן בפירקא הוה אמר רב יוסף אמר לי יוסף שידא אשמדאי מלכא דשידי ממונה הוא אכולהו זוגי ומלכא לא איקרי מויק איכא דאמרי לה להא גיסא אדרבה מלכא [ותחנא הוא] מאי דבעי עבד ^אעשרה מלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין מוחין בידו אמר רב פפא אמר לי יוסף שידא בתרי קטלינן בארבעה לא קטלינן בארבעה מוקינן בתרי בין בשונג בין במידור בארבעה במידור אין בשונג לא ואי אישתלי ואיקרי ונפק מאי תקנתיה לניקוט וקפא ידיה דימיניה בידא דשמאליה וקפא דשמאליה בידא דימיניה ונימא הכי אתון ואנא הא תלתא ואי שמיע ליה דאמר אתון ואנא הא ארבעה נימא ליה אתון ואנא הא חמשה ואי שמיע ליה דאמר אתון ואנא הא שיתא נימא ליה אתון ואנא הא שבעה הוה עובדא עד מאה וחד ופקע שידא אמר אבימר אמרה לי רישתינה דנשים כשפניות האי מאן דפגע בהו בנשים כשפניות נימא הכי תרי חמימי בדיוקלא בוייא לפומיכו נשי דחרישיי קרח קרחיי פרח פרחיי איבדור

מסתכל בקורה זו וכשהוא שני מסתכל בשאלה ולפי חשבון הקורות חזר כזוגות וכלל פסח ופסח עשה כן אע"פ שאני יולא לדרך: אכ"י כי כוס שני חד כסא מנקטא ליה אימיה פרי כפי. דהוי לכו תלמא: אדם חשוב שאני. דמסרי שדים נפשיהו לזוויק: עשרה כוסות אין בהן משום זוגות. וכל שכן טפי: עשרה כוסות תיקנו חכמים בבית האבל. בפרק קמא דמזכות (ח:א) מפרש טעמא: שלום. מינה שביעת היא דכתיב (נמדרג ו) ישא ה' וגו' לטובה מצטרף אם שמה ששה ושהה השביעי מצטרף לטובת הזוגות: אכל לא לרעה. שאם ישמה כוס שמיני מצטרף על השביעי לזיוק וסכנה הוא כיון שזכרן בשלום שהוא מינה שביעת אין שום חסך בעולם: רבא ורב יוסף. כמו שהיו הדורות זו אחר זו היו מקלין כזוגות והולכין ופוחתין: רבא אפקניהו בארבעה. פעמים הרבה כשהיו נפטרין ממנו היה משקן ופעמים שלא היה משקן אלא ארבעה כוסות ונפטרין. ואף על גב דמרין רבא" לעיל (ק"ט) כוס של כרעה כ"י אלא סכנה ליה דלרעה יש בהן משום זוגות אי לאו משום כוס של כרעה איכא לתרזי דנהי דלרעה לזיוק לית ליה למישל לכשפים מיהא איכא למישל כדלקמן [ע"פ] והלכך ליצטרף רבא לתרזי לעיל הכי דלית להו לרבנן לתקוני מילתא דלתי בה ליה סכנה ואפילו סכנה כשפים: דאוסבן בפירקא. שהקשה לי בשעת הדרשה ובישיני כרעים שדרכו היה להקשות לו כרעים: לא איקרי מויק. אין רגיל בכך דגנאי הוא לו ולא חיישין לזוגות דמילתא דלא שכיחא היא ומיהו יומנין דניזוק ויהיה להחמיר ולעשות נטירותא ימירתא עבד: דאמר כפי קטלינן ליה. משום זוגות: איקרי ונפק. כזוגות מהו תקנתיה: וקפא. גודל: אי שמע. ואפילו קול אדם או קול אשה דלמחר ד' יומא אינה חמשה שלא יעמוד כזוגות: עד מאה וחד. שהיה שד מונה זוגות והוא היה מוסיף אחת שלא לעמוד כזוגות: פקע שידא. מרוב זעיר: רישתיה דנשים כשפניות. גבירתן של נשים כשפניות השולטת עליהן ומלמדתן אמרה לי דבר זה: תרי חמימי בדיוקלי בוייא. לזאה חמה כפלים קרועין ונקובין: לפומיכו פרשייפא. לפיכך נשים כשפניות: קרח קרחייכו. יהי רצון שימרטו אותן שערות שלכם שאתם מכשפין בהן: פרח פרחייכו. הרוח ינשא אותם פירוכי לחם שאתם מכשפות בו. ונראה לי דהאי דכתיב נשים כשפניות ביחוקאל (יג) הנני אל כסותיכמה אשר אתנה מזדודות שם את הנפשות לפורחות אחד מכלי אומנות של כסף: איבדור

